

ÅTGÄRDERNA ENLIGT NÖDBROMSMEKANISMEN FÖRLÄNGS

Bakgrund

Social- och hälsovårdsministeriet har den 22 december 2021 styrt användningen av omfattande ytterligare åtgärder enligt nödbromsmekanismen och genom sitt brev av den 3 januari 2022 preciserat rekommendationerna om användningen av nödbromsmekanismen i fråga om offentliga tillställningar. Dessutom sände ministeriet den 11 januari 2022 ett brev om ytterligare åtgärder i nödbromsmekanismen för att effektivisera smittbekämpningen. Rekommendationerna av anvisande karaktär i fråga om offentliga tillställningar och kund- och deltagarutrymmen ändrades och det gavs en rekommendation om åtgärder som gäller begränsningen av antalet passagerare.

Epidemin härjar fortfarande i hela landet och smittfallen har ökat i en snabb takt. Några exakta uppgifter om antalet smittfall finns dock inte tillgå i denna epidemisituation. Den belastning som åtgärderna för bekämpning av epidemin orsakar har varit fortsatt stor inom primärvården och har lett till att många av tjänsterna inom primärvården försämrats och till fördröjningar i tillgången till vård. I södra Finland verkar den svåraste belastningssituationen dock ha lättat något. Också antalet patienter som vårdas inom den specialiserade sjukvården har allmänt taget varit stort, men antalet har minskat under de senaste två veckorna.

Coronavirusvarianten omikron håller på att bli eller har blivit det dominerande viruset i de flesta områden. Många smittor konstateras också hos vaccinerade personer, men antalet vaccinerade som vårdas på sjukhus har inte ökat i samma utsträckning. Vaccinerna ger fortfarande ett bra skydd mot allvarlig coronavirussjukdom, och den största riskfaktorn i fråga om coronavirussjukdom som kräver intensivvård är fortsättningsvis att låta bli att vaccinera sig. För att sjukhuskapaciteten ska kunna tryggas är det viktigt att de tredje vaccindoserna kan genomföras så snabbt som möjligt i synnerhet för personer som fyllt 60 år och som hör till riskgrupperna.

På grund av det stora antalet smittfall måste man fortsätta med flera av åtgärderna enligt nödbromsmekanismen så att man får tid för genomförandet av vaccinationerna och för att stärka vaccinationsskyddet och trygga bärkraften för servicesystemet.

Styrning

Ministeriet rekommenderar att man i riktandet av åtgärder återgår till en riskbaserad bedömning i fråga om restriktioner för utrymmen och tillställningar, om den regionala situationen så tillåter. Ministeriet styr och rekommenderar att alla de områden som uppfyller kriterierna för samhällsspridning ska bedöma och vid behov införa följande åtgärder: Ministeriet rekommenderar åtgärder fram till den 15 februari 2022.

- Det införs restriktioner, om villkoren uppfylls, som genom beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar helt förbjuder ordnande av offentliga tillställningar inomhus där smittorisken är måttlig eller hög. Till den del det är nödvändigt att begränsa sådana offentliga tillställningar som ordnas

utomhus, uppmanas i enlighet med ministeriets styrningsbrev av den 3 januari 2022 (VN/21/2022) dock att områdena vid prövningen av åtgärderna ska beakta möjligheterna att förebygga smitta genom de krav som gäller deltagarnas placering. I det rådande läget finns det skäl att till exempel bedöma om det är möjligt att förebygga smitta i tillräcklig grad genom kraven om att undvika närkontakt. Ministeriet rekommenderar att man överväger att slopa eventuella gällande totalförbud som har gällt offentliga tillställningar med låg risk. Det rekommenderas att sådana restriktioner för offentliga tillställningar som är lindrigare än ett totalförbud ska gälla tillställningar med låg risk endast om det är absolut nödvändigt med tanke på det regionala epidemiläget. Det rekommenderas att man i första hand använder sådana åtgärder för att förhindra smittspridning som de facto tryggar kontinuiteten i funktioner med låg risk.

- Det införs restriktioner, om villkoren uppfylls, som helt förbjuder användningen av utrymmen med måttlig eller hög risk som avses i 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar. Ministeriet rekommenderar att man överväger att slopa eventuella gällande totalförbud i fråga om utrymmen med låg risk.
- Om villkoren uppfylls, begränsas genom beslut enligt 58 f § i lagen om smittsamma sjukdomar användningen av utrymmen i alla riskklasser. Det rekommenderas dock att användningen av utrymmen med låg risk ska begränsas endast om det är absolut nödvändigt med tanke på det regionala epidemiläget.
- Det rekommenderas som en del av bekämpningen av smittsamma sjukdomar att också befolkningen ska undvika att ordna och att delta i privata tillställningar då när offentliga tillställningar begränsas.
- Det rekommenderas som en del av bekämpningen av smittsamma sjukdomar att de som deltar i tillåtna evenemang och de som använder kund- och deltagarutrymmen ska ta ett hemtest innan de deltar i evenemanget eller använder utrymmena.
- Som en del av bekämpningen av smittsamma sjukdomar rekommenderas det att befolkningen och verksamhetsutövarna ska stänga eller sluta delta i sådan hobbyverksamhet i grupp där smittorisken är hög.
- Det ska bedömas vilka nödvändiga åtgärder som behövs och på basis av det ges meddelanden om begränsning av antalet passagerare i persontrafik i enlighet med 58 f § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Utöver de (total)förbud som gäller offentliga tillställningar med låg risk och kund- och deltagarutrymmen rekommenderar ministeriet att man överväger att avstå från eventuella restriktioner eller rekommendationer som gäller hobbyverksamhet för barn och unga och distansundervisning inom

högskolorna och det fria bildningsarbetet, den grundläggande utbildningen för vuxna och den grundläggande konstundervisningen för vuxna.

Ministeriet uppmanar samkommunerna för sjukvårdsdistrikten att utan dröjsmål bedöma huruvida villkoren enligt 58 f och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls och att på eget initiativ underrätta kommunerna och regionförvaltningsverken i området samt Transport- och kommunikationsverket om detta.

Syften, användningsändamål och konsekvenser

Ministeriets styrning är inte juridiskt bindande, utan myndigheterna fattar besluten själva. De villkor för tillämpning som särskilt anges i lagen ska alltid iakttas.

Bedömningen av de risker som beaktas i den nationella styrningen och verkställandet av de riksomfattande rekommendationerna är även beroende av det allmänna epidemiläget, som kan variera både lokalt och regionalt. Därför bör riskerna bedömas och rekommendationerna tillämpas med beaktande av det aktuella sjukdomstrycket och belastningen på servicesystemet.

Syftet med åtgärderna är att minska närkontakterna effektivt för en viss tid i de områden där epidemin är värst och att trygga servicesystemets bärkraft inom social- och hälsovården. Syftet med åtgärderna är att inom ramen för den gällande lagstiftningen bromsa epidemin och skydda befolkningens hälsa och välfärd och särskilt riskgrupperna mot allvarliga coronavirusinfektioner.

Vid beslutsprövningen och beslutsfattandet ska principen om att prioritera barnets bästa beaktas så att de åtgärder som ska vidtas för att förhindra smitta främst riktas till vuxna och får så lindriga negativa konsekvenser som möjligt för barn. Samtidigt ska man också beakta att principen också förpliktar att aktivt vidta sådana skyddsåtgärder som förhindrar och minskar epidemins negativa konsekvenser för barn.

Restriktionerna ska bedömas utifrån en epidemiologisk, social och ekonomisk konsekvenshelhet genom att fästa särskild uppmärksamhet vid restriktionernas konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna. När behovet att införa åtgärderna bedöms i samband med det regionala beslutsfattandet bör varje fall bedömas med beaktande av hur tidpunkten och det sätt på vilket åtgärderna riktas kan minska skadeverkningarna och hur åtgärderna bör riktas för att säkerställa att de negativa konsekvenserna inte är större än nyttan.

Kanslichef

Kirsi Varhila

Direktör

Jaska Siikavirta

Distribution

Kommunerna, sjukvårdsdistrikten, samarbetsområdena inom social- och hälsovården
Landskapet Åland
Institutet för hälsa och välfärd
Transport- och kommunikationsverket
Regionförvaltningsverken
Valvira

För kännedom

Social- och hälsovårdsminister Sarkkinen
Familje- och omsorgsminister Kiuru
Statssekreterare Mäkipää
Statssekreterare Ruuth
Undervisningsminister Andersson
Vetenskaps- och kulturminister Kurvinen
Transport- och kommunikationsminister Harakka
Statsministerns specialmedarbetare Niemi
Kanslichef Lehikoinen
Statsrådets kansli
Finansministeriet/avdelningen för utveckling av statsförvaltningen
Kommunikationsministeriet
Justitieministeriet
Inrikesministeriet/polisavdelningen
Polisstyrelsen